

КНИГА I

1

Нью-Йорк, 4 вересня 1969

Мисливці наближалися, готуючись вбивати.

Дві тисячі років тому в Римі змагання проходили б у Цирку Нерона або Колізеї, де ненажерливі леви переслідували б жертву на арені, вкритій кров'ю та піском, прагнучи розірвати її на шматки. Але це було цивілізоване двадцяте століття, і виставу влаштували у приміщенні кримінального суду в центрі Мангеттена, в залі судових засідань номер 16.

Замість Светонія¹ був судовий стенографіст, щоб зафіксувати подію для нащадків. Десятки представників преси й відвідувачів, яких привабили заголовки в щоденних газетах про судовий процес над вбивцею вишикувалися в чергу перед залом суду о сьомій годині ранку, щоб забезпечити собі місце.

Відповідач, Майкл Моретті – мовчазний вродливий чоловік віком близько тридцяти років – сидів на місці підсудного. Він був високим і худорлявим, а кутасте обличчя надавало йому суворого, дикого вигляду. У нього було чорне волосся, укладене за останньою модою, масивне підборіддя з несподіваною ямочкою і глибоко посаджені оливково-чорні очі. На ньому красувався сірий костюм індивідуального пошиття, світло-блакитна сорочка з темно-синьою шовковою краваткою і відполіровані,

¹ Гай Светоній Транквіл (бл. 75–160) – римський історик, письменник, науковець-енциклопедист, особистий секретар імператора Адріана, відомий як автор збірки біографій «Життя дванадцяти цезарів» – тут і далі прим. перекладача.

зшиті на замовлення черевики. Майкл Моретті сидів абсолютно незворушно, тільки очі невпинно ковзали по залу.

Левом, який напав на нього, був Роберт Ді Сілва, завзятий прокурор округу Нью-Йорка, представник народу. Якщо Майкл Моретті уособлював спокій, то Роберт Ді Сілва – динамічний рух: він ішов по життю так, немов постійно запізнювався на зустріч на п'ять хвилин. Прокурор перебував у постійному русі, ніби боксуючи з невидимими супротивниками. Він був невисокого зросту, міцної статури, з абияк підстриженим сивим волоссям. Ді Сілва в молодості займався боксом, тому на його носі та обличчі залишилися шрами. Одного разу він убив людину на рингу і ніколи не шкодував про це. За роки, що минули відтоді, він так і не навчився співчувати.

Роберт Ді Сілва був надзвичайно амбітною людиною і пробився до своєї нинішньої посади, не маючи ні грошей, ні зв'язків, які б йому допомогли. Під час свого сходження він прикривався личиною цивілізованого слуги народу, але в глибині душі залишався вуличним хуліганом, людиною, яка не забуває і не пробає.

За інших обставин окружний прокурор Ді Сілва проігнорував би це судове засідання. У його розпорядженні великий штат, і будь-хто зі старших помічників міг би вести цю справу. Але Ді Сілва із самого початку вирішив, що справу Моретті вестиме особисто.

Майкл Моретті, чиє ім'я не сходило з перших газетних шпальт, був зятем Антоніо Гранеллі, *capo di capi*¹, главою найбільшої з п'яти східних мафіозних родин. Антоніо Гранеллі постарів, і на вулицях подекували, що Майкла Моретті готують на місце тестя. Моретті був причетний до десятків злочинів, від погромів до вбивств, але жоден окружний прокурор не зміг нічого довести. Було занадто багато посередників між Моретті та тими, хто виконував його накази. Сам Ді Сілва змарнував три роки, намагаючись зібрати докази проти Моретті. Аж раптом йому пощастило.

¹ *Capo di capi* (іт.) – бос босів сицилійської та американської мафії.

Камілло Стела, один із приспівників Моретті, був спійманий на вбивстві, скоєному під час пограбування. В обмін на своє життя Стела погодився «заспівати». Це була найпрекрасніша музика, яку коли-небудь чув Ді Сілва, – пісня, яка мала поставити наймогутнішу мафіозну родину сходу на коліна, відправити Майкла Моретті на електричний стілець, а Роберта Ді Сілву – в губернаторське крісло округу Олбані. Адже колишні губернатори штату Нью-Йорк Мартін Ван Бюрен, Гровер Клівленд, Тедді Рузвельт і Франклін Рузвельт потрапили до Білого дому. Ді Сілва мав намір наслідувати їхній приклад.

Час був ідеальний. Наступного року мали відбутися губернаторські вибори.

Ді Сілва зустрівся з найвпливовішим політичним босом штату. «Завдяки рекламі, яку ви отримаєте, вигравши цю справу, вас, безсумнівно, висунуть кандидатом, а потім оберуть губернатором, Боббі. Притисніть Моретті, і ви – наш кандидат.»

Роберт Ді Сілва не став ризикувати. Він підготував справу проти Моретті з особливою ретельністю. Змусив своїх помічників працювати, збираючи докази, уточнюючи всі деталі й відвідаючи шляхи до порятунку, якими міг би скористатися адвокат Моретті. Одна за одною кожна лазівка була закрита.

Відбір присяжних тривав майже два тижні, і окружний прокурор наполіг на обранні шести «запасних шин» – альтернативних присяжних, – аби запобігти можливому зриву судового розгляду. У справах, де фігурували мафіозні боси, присяжні, як відомо, зникали, або з ними траплялися незрозумілі нещасні випадки зі смертельними наслідками. Ді Сілва подбав, щоб присяжних із самого початку ізолювали там, де ніхто не міг до них дістатися.

Ключем до справи проти Майкла Моретті був Камілло Стела, якому Ді Сілва забезпечив надійний захист. Окружний прокурор чудово пам'ятав приклад Ейба Рілза на прізвисько Крутий Малюк, свідка прокуратури, який «випав» з вікна шостого поверху готелю «Хаф Мун» на Коні-Айленді, коли його охороняли пів дюжини поліцейських. Роберт Ді Сілва особисто підби-

рав охоронців Камілло Стели, і до початку суду головного свідка щонаочі таємно перевозили в інше місце. Тепер, коли судовий процес триває, Стелу утримують в ізольованій камері під охороною чотирьох озброєних поліцейських. Нікому не дозволялося до нього наблизитися, оскільки готовність Стели свідчити ґрунтувалася на його вірі в те, що окружний прокурор зможе його захистити від помсти Моретті.

Це був ранок п'ятого дня судового процесу.

То був перший день Дженніфер Паркер у суді. Вона сиділа за прокурорським столом разом з п'ятьма іншими молодими помічниками окружного прокурора, усі вони вранці склали присягу.

Дженніфер Паркер була стрункою темноволосою дівчиною двадцяти чотирьох років з блідою шкірою, розумним рухливим обличчям і зеленими вдумливими очима. Її лице, хоч і не канонічно красиве, але привабливе, відображало гордість, стійкість і чутливість – таке важко забути. Вона сиділа виструнчившись, нерухомо і ніби намагалась захиститися від невидимих привидів минулого.

Початок дня для Дженніфер Паркер був просто катастрофічним. Церемонію присяги в офісі окружного прокурора призначили на восьму ранку. Дженніфер ретельно розклала одяг напередодні ввечері й поставила будильник на шосту, щоб встигнути помити голову.

Будильник не спрацював. Дженніфер прокинулася о сьомій тридцять і запанікувала. У неї порвалася панчоха і зламався каблук; довелось переодягнутися. Грюкнувши дверима своєї крихітної квартири, вона тієї ж миті усвідомила, що залишила ключі всередині. Дженніфер планувала до будівлі Кримінального суду доїхати автобусом, але тепер про це не могло бути й мови, вона кинулася ловити таксі, що було для неї задорого, та ще й водій усю дорогу пояснював, чому скоро настане кінець світу.

Запізнівши на п'ятнадцять хвилин, захекана Дженніфер нарешті дісталася до будівлі Кримінального суду на Леонард-стріт, 155.

В офісі окружного прокурора зібралось двадцять п'ять адвокатів – більшість із них нещодавно закінчили юридичний факультет – молодих, завзятих і схвильованих можливістю працювати на прокурора округу Нью-Йорк.

Кабінет прокурора був розкішний, обшитий панелями і оздоблений зі смаком. Крім великого письмового столу з трьома стільцями і зручним шкіряним кріслом, тут був стіл для засідань з десятком стільців навколо нього, а також настінні шафи з юридичними книгами. На стінах висіли портрети з автографами Дж. Едварда Гувера, Джона Ліндсі, Річарда Ніксона та Джека Демпсі.

Коли Дженніфер, перепрошуючи, увірвалася в кабінет, Ді Сілва саме виголошував промову. Він зупинився, поглянув на Дженніфер і запитав:

– Ви що, в біса, думаєте, що це чаювання?

– Мені дуже шкода, я...

– Мені начхати на ваші вибачення. Ніколи більше не спізнуйтеся!

Решта дивилися на Дженніфер, ретельно приховуючи своє співчуття.

Ді Сілва повернувся до групи і сказав:

– Я знаю, чому ви всі тут. Ви пробудете тут досить довго, щоб винести мені мізки і навчитися кількох судових трюків, а потім, коли вирішите, що готові, підете звідси, щоб стати крутими кримінальними адвокатами. Але, можливо, хтось із вас – авжеж, можливо – буде достатньо хорошим, щоб одного дня посісти моє місце, – Ді Сілва кивнув своєму помічникові: – Приведіть їх до присяги.

Вони склали присягу тремтливими від хвилювання головами.

Коли все закінчилося, прокурор сказав:

– Гаразд. Тепер ви – судові чиновники, хай допоможе вам Бог. У цьому кабінеті відбулася ваша посвята, але не дуже радійте. Ви по вуха зануритеся в паперову роботу, писатимете повістки, ордери – робитимете всі ті чудові речі, яких вас вчили на юридичному факультеті. У найближчі рік-два ви не змо-

жете вести судовий процес, – Ді Сілва зупинився, щоб запалити коротку товсту сигару. – Зараз я веду справу. Дехто з вас, можливо, читав про неї, – саркастично додав він. – Я можу використати пів дюжини з вас для виконання моїх доручень.

Дженніфер підняла руку першою. Ді Сілва на мить завагався, а потім обрав її та ще п'ятьох інших.

– Спустіться до зали судових засідань номер шістнадцять.

Коли вони вийшли з кабінету, їм видали посвідчення особи. Дженніфер не збентежила поведінка окружного прокурора. «Він повинен бути жорстким», – подумала вона. У нього важка робота, а Дженніфер тепер працювала на нього. Вона була співробітницею окружної прокуратури округу Нью-Йорк! Нескінченні роки навчання на юридичному факультеті були позаду. Якимось чином професори примудрилися викладати право так, що воно здавалось абстрактним і застарілим, але Дженніфер завжди вдавалось розгледіти землю обітовану: справжній закон, який мав справу з людьми та їхніми безглуздими вчинками. Дженніфер закінчила університет другою за успішністю і потрапила на сторінки «Лоу Рев'ю»¹. Вона склала адвокатський іспит з першої спроби, тоді як третина тих, хто складав його разом з нею, провалилися. Вона відчувала, що розуміє Роберта Ді Сілву, і була впевнена, що зможе впоратися з будь-якою роботою, яку він їй доручить.

Дженніфер підготувалась. Вона знала, що існує чотири різних бюро в підпорядкуванні окружного прокурора – судових процесів, апеляцій, рекету та шахрайства, – і їй було цікаво, до якого з них вона потрапить. В окружній прокуратурі Нью-Йорка працювало понад двісті помічників прокурорів і п'ять окружних прокурорів – по одному на кожен район. Але найважливішим районом, звісно ж, був Мангеттен – ним опікувався Роберт Ді Сілва.

Дженніфер сиділа в залі суду за столом прокурора, і спостерігала за роботою Роберта Ді Сілви – могутнього неблаганного інквізитора.

¹ «Law Review» – юридичний журнал.

Вона глянула на підсудного, Майкла Моретті. Навіть після всього прочитаного про нього Дженніфер не могла повірити, що Майкл Моретті – вбивця. «Він схожий на молоду кінозірку в декораціях залу суду», – подумала Дженніфер. Моретті сидів нерухомо, лише глибокі чорні очі видавали внутрішній неспокій. Вони безперервно рухались, оглядаючи кожен куточок кімнати, ніби намагаючись визначити шлях до втечі. Але порятунку не було. Ді Сілва про це подбав.

Камілло Стела збирався давати свідчення. Якби він був твариною, то ласкою. Його хитрі очі на вузькому, ніби сплющеному, обличчі з тонкими губами і жовтими зубами постійно перебігали з предмета на предмет, він викликав недовіру, навіть ще не розтуливши рота. Роберт Ді Сілва знав про недоліки свого свідка, але вони не мали значення. Важливо було те, що Стела скаже. Він мав розповісти жакливі історії, про які ще ніхто не чув, і які безсумнівно були правдивими.

Камілло Стелу привели до присяги, і до нього підійшов окружний прокурор.

– Містере Стело, я хочу щоб присяжні знали, що ви свідчите неохоче, і щоб переконати вас дати свідчення, штат погодився вважати вбивство, в якому вас звинувачують, ненавмисним. Це правда?

– Так, сер, – його права рука сіпнула.

– Містере Стело, ви знайомі з підсудним Майклом Моретті?

– Так, сер, – він старанно уникав поглядом стіл підсудних, за яким сидів Майкл Моретті.

– Які у вас були стосунки?

– Я працював на Майка.

– Як довго ви знали Майкла Моретті?

– Близько десяти років, – він говорив так тихо, що майже не було чути.

– Говоріть голосніше, будь ласка.

– Близько десяти років, – тепер сіпалась його шия.

– Чи можете ви сказати, що були близькі з підсудним?

– Протестую! – підвівся Томас Колфакс. Адвокат Майкла Моретті, високий сивий чоловік років п'ятдесяти, був юрис-

консультом Синдикату і одним з найпроникливіших адвокатів у кримінальних справах у країні. – Окружний прокурор намагається впливати на свідка.

Суддя Лоуренс Волдман сказав:

– Підтримую.

– Я перефразую питання. В чому полягала ваша робота на містера Моретті?

– Я був тим, хто залагоджує проблеми.

– Чи не могли б ви висловитися трохи конкретніше?

– Гарзд. Якщо виникала проблема – хтось, наприклад, переходив межу, – Майк казав мені піти і все виправити.

– І як ви це робили?

– Ну... застосовував фізичну силу.

– Чи не могли б ви навести присяжним приклад?

Томас Колфакс знову підвівся.

– Протестую, ваша честе. Це не має стосунку до справи.

– Відхилено. Свідок може відповідати.

– Ну, Майк займається лихварством, так? Кілька років тому Джиммі Серрано затримував платежі, і Майк послав мене його провчити.

– І в чому це полягало?

– Я йому ноги переламав. Розумієте, – серйозно пояснив Стела, – якщо одному хлопцеві це зійде з рук, то й інші спробують.

Краєм ока Роберт Ді Сілва бачив, що присяжні шоковані.

– Яким ще бізнесом займався Майкл Моретті, окрім лихварства?

– Господи! Та самі скажіть!

– Я б хотів, щоб сказали ви, містере Стело.

– Гарзд. Ну, у Майка досить хороші стосунки з профспілкою портових працівників. Так само і швейної промисловості. А ще він займається азартними іграми, ігровими автоматами, вивезенням сміття, постачанням білизни. Ось так.

– Містере Стело, Майкла Моретті судять за вбивство Едді та Альберта Рамосів. Ви їх знали?

– Звісно.